

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ה' ניסן תשפ"ג | דף היומי בבלי: גזיר סג .
דף היומי בהלכה: מסימן קכ"ג אמצע הסעיף 'והש"ץ' עד סעיף ה'.
מוסר: שמירת הלשון - 'וכזה' עד 'ועתה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פרק ה' סוף פרק ו' (סוף השער)

**הימים היו ימי ערב פסח, וזכורני שר' ירחמיאל
ישב במרפסת ולמד עם אחד מבניו בספר
'שאגת אריה' סימן על הלכות פסח. אני מתגורר
בדירה שמעליו, ושהיתי באותה עת במרפסתי,
עסוק בניקיונות לחג הממשמש ובא**

על הלומדעס ברחוב שאולזון של הגה"צ רבי ירחמיאל קראם זצ"ל

פלפול המרפסות

מספר הרב אבנר רפאלי שליט"א:

'הימים היו ימי ערב פסח, וזכורני שר' ירחמיאל ישב במרפסת ולמד עם אחד מבניו בספר 'שאגת אריה' סימן על הלכות פסח. אני מתגורר בדירה שמעליו, ושהיתי באותה עת במרפסתי, עסוק בניקיונות לחג הממשמש ובא. תוך כדי עיסוקי, אני שומע את ר' ירחמיאל מבאר לבנו את תירוץ ה'שאגת אריה' על קושיא חמורה שהקשה בדברי הרמב"ם בהלכות חמץ ומצה, ומשום מה הפשט שהוא הסביר לא כל כך היה נראה לי.'

'העזתי פני, נגשתי לקדמת המרפסת, ואמרתי לר' ירחמיאל מלמעלה שנראה לי שהפשט ב'שאגת אריה' אינו כדבריו, אלא כוונתו היא אחרת...'

'זהו זה, די היה בזה כדי להצית את הלהבה הבוערת בליבו של ר' ירחמיאל, כשהוא מתווכח ומגונן על הפשט שלו כנער צעיר, מתוך 'ריתחא דאורייתא' שאיני זוכר כמוה אצל הרבה תלמידי חכמים בעלי שיעור קומה.'

'אני מקשה, והוא מפרק. אני סותר, והוא מוכיח שאינני צודק מהמשך דברי ה'שאגת אריה'. וכך מתוך 'פלפול המרפסות' צנו להם שכנים נוספים הסקרנים לדעת כיצד יסתיים וויכוח אימים זה.'

'בין הדברים הברקתי לו סברא חזקה כברזל. או אז נעצר ר'

ברחובה הראשי של שכונת הר נוף, רחוב שאולזון, צועד לו הרב אבנר רפאלי שליט"א, מחשובי תלמידי החכמים בשכונה, והוא בדרכו למסירת שיעור בשיבת 'אחינו'. כולו מרוכז במהלך השיעור אותו הוא אמור למסור לתלמידים אשר זה מקרוב באו והתחזקו, כל אחד וסיפורו האישי שלו.

במוחו עוברים להם שיטות הפוסקים שיש באופן זה איסור בורר, ומנגד הפוסקים הסוברים שאין בכך משום בורר. וכך, כשהוא אחוז בשרעפיו, עוצר לידו רכב בחריקת בלמים. רבי אבנר ננער ממחשבותיו, חוזר לקרקע המציאות, ומגלה מולו את השכן מהקומה למטה עומד ומחייך, ר' ירחמיאל בכבודו ובעצמו.

'נו, כבר יש לך תירוץ על מה שדיברנו לפני שלושה שבועות?'

'!?!?!?'

'בא שמע תירוץ!'

ר' ירחמיאל עומד באמצע הכביש, משמיע את התירוץ כשעיניו בורקות משמחה, וידיו מתנופפות בהילוך למדני. הוא מסיים את שביקש לומר, ותיכף הוא נכנס לרכבו, לוחץ על הדוושה, ו...נעלם. 'כזה הוא הרב ירחמיאל', מהרהר רבי אבנר לעצמו, 'רק לפני שלושה שבועות הוא פגש אותי גם כן ברחוב, 'זרק' קושיא ופרח לו. ועכשיו, הוא זוכר במדויק על מה שוחחנו אז, נעצר, זורק תירוץ למדני, ושוב רץ ונעלם.'

'לאן הוא רץ כל היום, ריבונו של עולם?..'

'כבוד הרב, אני קצת ממהר'.
'איזה בנאדם אתה', בא שמע וורט'!
'... תראה'
'לך הביתה!' היה מוותר לו בחיך שובה לב.
ומאידך באם השומע שומע ונהנה, ונראה מבסוט, אומר לו ר'
ירחמיאל:

'קנית' הוורט? תרשום!
הוא היה אומר אין ספור וורטים לכל מי שפגש. לאחד בענייני
דיומא, לשני על פרשת השבוע, לשלישי על הרמב"ם בהלכות
מלכים, וכן הלאה והלאה.
אחד הנכדים מספר כי כשהתארח בשבת בישוב 'רכסים' אצל
בנו, הוא אמר לנכדו: 'שים לב, מעכשיו כל אדם שאנו רואים בדרך
- אני אומר לו וורט'... וכן הוזה.
'ספורט' של וורטים...
(מתוך הספר 'ירחמיאל' קווים לדמותו של גדול מזכי הרבים הרב ירחמיאל קראם)

ירחמיאל והחל להרהר בקול, לבחון ולבדוק את דברי, ולאחר
מספר שניות אמר: 'דאס שויין א טאינע' (זוהי כבר טענה).
מוסיף ואומר רבי אבנר שליט"א: 'הוא נתן לי 'גובה' בלימוד,
וגובהו התורני והידע שלו בתורה היה עצום. הציבור לא כל כך
הכיר אותו בחלק זה, אך זאת למודעי כי הייתה לו חיות מיוחדת
בלימוד, ובפרט בנושאים הלכתיים'.
קשה לשכוח את מראה ר' ירחמיאל הפוגש אדם באמצע
הרחוב.

'אווווו' מלווה בלחיצת יד איתנה. ולפני דרישה בשלומו הוא
שואל אותם: 'מה נשתנה סדר 'מועד' שנקרא כן בלשון יחיד, משאר
סדרי המשנה שנקראים בלשון רבים: 'זרעים', 'נשים', 'נזיקין',
'קדשים' ו'טהרות'? או, 'מה המיוחד בתשעה ירחי לידה שב'הגדה
של פסח' והרי דבר זה קיים אף אצל הגויים'? או, 'מדוע הרמב"ם
בהלכה פלונית השמיט דין אלמוני'. וכן על זה הדרך.
'הלו!' היה קורא למאן דהו מוכר, 'בא שמע וורט'...

"רבי שלמה זלמן היה בקי מופלג בסיפורים על גדולי הדורות, אותם היה מספר במתק שפתיים ובטוב טעם ודעת. אולם בניו העידו כי הוא מעולם לא סיפר סיפור לשם סיפור אלא לשם לקח ותועלת שניתן להסיק ממנו".

שני סיפורים מיוחדים בשתי שיחות טלפון שהתקבלו בהפרש של כמה שעות זו מזו

הספר כי להביע רגשות הכרת הטוב על החיבור הנפלא.
"אני", הוסיף האיש, "בעל הסיפור שהבאת בספרך".
איזה סיפור? שאל המחבר בסקרנות, והרב השיב "הסיפור על
בעלת התשובה"...

הנה הסיפור כפי שהוא מובא בספר:
"בעלת תשובה בתחילת דרכה הגיעה להתייעץ עם הרב י. בתל
אביב ואמרה, שהיא נמצאת בשלבי תשובה וליבה נפתח. האשה
אמרה, כי היא מבינה שבעקבות שינוי שתעשה יהיה עליה לכסות
את שיער ראשה, אולם הדבר קשה עליה מאוד ואינה יודעת מה
עליה לעשות.

"הרב שמע וגם הוא לא ידע מה עליו לומר לאותה בת ישראל
רחוקה. חזרה בתשובה אינה קלה לאיש, ובוודאי לא לאשה
המורגלת באורח חיים אחר, אולם איך אפשר לחזור בתשובה
בלי לקבל על עצמה דת יהודית ולכסות שער הראש? הרב ביקש
מהאשה שתחזור אליו כעבור זמן, והוא פנה אל רבי שלמה זלמן
לדעת מה יענה לה.

"רבי שלמה זלמן שמע והציע לומר לאשה, שלעת עתה תקפיד
על כיסויי שערות ראשה בעודה עושה דברים שבקדושה, כגון בזמן
התפילה וברכת המזון, בבואה לבית הכנסת ועוד. והוסיף מרן
הגרש"ז ואמר לרב השואל: 'אנחנו הגברים לא מסוגלים להבין

לפני תקופה קצרה) (כ' באדר), חל יום השנה לפטירתו של
מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל. לצד גאונותו
העצומה במרחבי התורה הקדושה ופסקיו, התבלט רבי שלמה
זלמן בחביבות מיוחדת, כל יהודי בכל גיל התקבל על ידו במאור
פנים ועם חיך כובש לבבות, אפילו נהגי המונית שהסיעו אותו היו
מתווכחים ביניהם על הזכות להסיע אות "הרב הנחמד" ועושים
ביניהם תורנות מי יזכה להסיע אותו...

רבי שלמה זלמן היה בקי מופלג בסיפורים על גדולי הדורות,
אותם היה מספר במתק שפתיים ובטוב טעם ודעת. אולם בניו
העידו כי הוא מעולם לא סיפר סיפור לשם סיפור אלא לשם לקח
ותועלת שניתן להסיק ממנו. "אינני אוהב סיפורים על מעשים
טובים יוצאי דופן - שהרי אין אדם יכול לעשות כמותם. סיפור
שאפשר לחקותו ולעשות כמותו - את זה אני אוהב", נהג לומר.
הסיפור שלפנינו, שהתרחש השבוע, מתאים לכלל הזה.

השבוע הפיעה מהדורה שניה ומורחבת של הספר הנפלא
"גאון ישראל" על מסכת חייו המופלאה, מהרב המחבר שמענו
סיפור מופלא מכלי ראשון.

במוצאי שבת האחרונה צלצל הטלפון בביתו של מחבר הספר.
על הקו היה הרב י. איש חי רב פעלים, שידיו רב לו בקירוב רחוקים
בתל אביב רבתי, אשר זכה גם לקרבתו של רבינו, התקשר למחבר

ובמשך שנה שלמה (!) הוא עזר לה בעבודת הקודש שלה עם בעלות תשובה המצויות בשלבי התשובה, וכעת יש לה בקשה: בתה וחתנה, כך סיפרה האשה, נמצאים בשליחות תורנית באחת ממדינות אירופה, בקהילה נידחת שיש בה מעט מאד אידישקייט. הם מתאמצים בכל כוחם להפיח חיים בעצמות היבשות. חתנה מכהן כראש כולל, ובתה פתחה גם היא את אוהלה, והיא מחזקת את הנשים המקומיות ועורכת להן מעת לעת כינוסי חיזוק בעניינים שברוח. כעת, כך אמרה האשה שמעבר לקו, עורכת בתה כינוס חיזוק שמגמתו חיזוק מצוות כיסוי הראש לנשים, ובהכירה את אופי הקהילה ואת הנסיונות עמם מתמודדות נשות הקהילה, היא רוצה לספר להן את הסיפור ולהביא את התשובה שהשיב מרן הגאון רבי שלמה זלמן לאשה שהתקשתה לכסות את שיער ראשה, אולם עליה לדעת את המקור המדוייק לסיפור, שכן בלי מקור מדוייק. היא לא יכולה לספר סיפור כזה... ונפשה בשאלתה לעורך הספר, שיאיל להפנות אותה אל המקור המדוייק של הסיפור.

על אתר העניק לה עורך הספר את המקור המדוייק לסיפור, אותו קיבל כזכור רק לילה קודם... שתי שיחות הטלפון הללו התקבלו בהפרש של כמה שעות זו מזו, ושתייהן - ביום הארצייתי!
(י. פריינד - יתד נאמן כ"ד אדר תשפ"ג)

מה זה לשים על הראש דבר שלא רוצים בו ולא מורגלים בו...?" "שמע הרב י' את הדברים יוצאים מפי קודשו של מרן הגאון רבי שלמה זלמן וחזר עם תשובה ערוכה וסדורה לאותה אשה כפי שהבטיח לה. הוא אמר לה, כי שאל את פיו של פוסק הדור, שכל היוצא ממנו קדוש, וערך בפניה את התשובה ההלכתית כפי שקיבל אותה. על האשה, כך אמר, להשתדל להקפיד על כיסוי שערות ראשה לפחות בעודה עוסקת בדברים שבקדושה. הרב י' הוסיף ואמר לאותה גברת, כי פוסק הדור מבין את הקושי איתו היא מתמודדת, ואף אמר, כי גברים אינם יכולים להבין עד כמה קשה לשים על הראש כיסוי שלא מורגלים בו, ובוודאי לאשה. "האשה שמעה את הדברים והתרגשה על מעמקי ליבה, ובתוך תקופה קצרה הצליחה לכסות את שערותיה כדת משה ויהודית וזכתה לשוב בתשובה שלמה ולהקים בית גדול בישראל. דבריו של פוסק הדור שהבין לרוחה, ריגשו אותה עד מאד ונתנו לה כח להתגבר ולעשות את המוטל עליה, "אני שמח שזכיתי להיות גם אני בעל הסיפור שהבאתם, ועל ידי התגלגלה התשובה הזו לאותה בת ישראל", סיים.

שיחה זו התקיימה כאמור במוצאי שבת, ולמחרת ביום ראשון השבוע, ליל הארצייתי של מרן הגרש"ז, שוב צלצל הטלפון בביתו של עורך הספר, מעבר לקו היתה רבנית שעוסקת גם היא בארגון קירוב מפורסם, האשה סיפרה, שקראה את הסיפור הנ"ל בספר,

מוכה תדהמה רץ העוזר לאורך המסדרון, רק כדי לגלות שהבוס שלו שפך חומצה של סוללה על בגדיו

הרב ד"ר עוז מרטיין על אני מסנן אותך, עולם

פיסת היסטוריה עתיקה עד מאוד.

ונחזור שוב לתוצאה המספרית, שאומרת לנו כמה שנים מפרידות בינינו לבין אותה היסטוריה רחוקה: 146. בסך הכל! מדהים לקלוט שסבא שלנו יכול היה לתקשר רק עם האנשים שנמצאו בתוך שדה הראייה והשמיעה שלו - או, הכי הרבה והכי משוכלל, לשלוח מכתב ולצפות במשך שבועות רבים למענה. מדהים לקלוט את זה לאור העובדה שאנחנו, הנכדים של אותו סבא לא ישיש כל כך, יכולים לתקשר כמעט עם כל אדם בכל מקום בעולם, אם רק יש שם תשתיות תקשורת מתאימות, תוך שניות בודדות; יכולים לשמוע את קולו, לראות אותו בזמן אמת, לקרוא את מילותיו עוד לפני שהוא גמר להרהר בהן. יש אנשים שאולי יראו במידע הזה ניתוח של התפתחות הטכנולוגיה, אבל זה אפילו לא מתחיל להיות הסיפור האמיתי. הסיפור האמיתי הוא דרמטי הרבה יותר, מסוכן הרבה יותר,

כמה זמן עבר מאז שנת ה'תרל"ו (1876)?

תרגיל חשבוני פשוט מניב את התוצאה המרעישה: 146 שנים. כדי להבין למה מרעישה, נחזור לאמצע שְבֵט של אותה שנה. ווטסון, עוזרו של מדען בשם אלכסנדר גראהם בל, נמצא במרחק מספר חדרים מהבוס שלו. הוא מרים שפופרת, מצמיד אותה לאוזנו, ושומע את המדען הצעיר אומר: "מר ווטסון, בוא הנה, אני צריך אותך!"

מוכה תדהמה רץ העוזר לאורך המסדרון, רק כדי לגלות שהבוס שלו שפך חומצה של סוללה על בגדיו, אבל אפילו לא הבחין בכך מרוב אושר. מה הפלא? ברגע מכונן זה הוא ביצע את שיחת הטלפון הראשונה שלו - ושל האנושות בכלל. לאנשים שמחליפים מכשיר נייד כדי לשפר את השמע, ומניידים קווים בין חברות תקשורת כדי להפחית עוד מספר אגורות מחבילת התקשורת שלהם - העובדה הנ"ל נשמעת כמו

התפקיד שלנו היום הוא כפול ומכופל: אנחנו צריכים לבחור בתשומת לב ובזהירות רבה בתוך איזו חברה אנחנו מעוניינים לחיות, וגם בתוך החברה הנבחרת הזו - לבחון אילו השפעות אנחנו מעוניינים לספוג ממנה, ולסנן את מה שגרוע ומזיק, בעולם שמעלה על נס את החברותיות, את המקובלות ואת ה'מיש-מש' הגלובלי, בואו נבחר להיות חברותיים-חכמים. כי השאלה היא לא רק בין אילו אנשים אנחנו רוצים לחיות, אלא גם ובעיקר - כיצד אנחנו מעוניינים להיות מושפעים מהם, כך שנוכל להיות מה שאנחנו באמת רוצים להיות.

מילון מונחים:

תורשה - מסד הנתונים שאותו קיבלנו בבואנו לעולם.
סביבה - פוטנציאל המימוש של נתוני התורשה. האופן שבו נממש את הנתונים נתון לאחריותנו ולבחירתנו.

משהו לקחת לדרך:

מרגיש שהעולם מתקשר אליך ללא הרף? מטרידים אותך? מבלבלים? מצפים?
בשביל זה יש לחצן כיבוי. נסה להתנתק מעת לעת מההמולה החברתית, ולהתחבר אל הקול הפנימי שלך. כשתחזור אל העולם, תהיה המסננת הפנימית שלך צפופה יותר, צלולה יותר ומודעת יותר.

משפט כוח:

גם כשאתה חי בתוך החברה, אינך מוכרח לתת לחברה לחיות בתוכך.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם שספריו יצאו בהמדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

ובעיקר - בעל משמעות הרבה יותר נפיצה לכל אחד מאתנו ומילדינו: זהו הסיפור של הסביבה החברתית שלנו. אנחנו הרבה הרבה יותר חשופים כיום לרעש חברתי בלתי פוסק שמקיף אותנו, למסרים שמועברים אלינו בערוצים גלויים וסמויים, להיכרות עם אנשים ועם תפיסות העולם שלהם, ולהשפעה של כל אלה על כל רובד של חיינו. כל זה עוד לא נשמע לכם דרמטי כל כך? אתם תגלו עד כמה זה כן, אם תיזכרו במה שידוע לכם על אפִיגנטיקה.

מכירים את הנושא?

בקצרה: אם פעם היה מקובל לחשוב שתורשה היא רק העברה של הדנ"א, כיום כבר ידוע שיש חומרים מסוימים שנקשרים לרצף הגנטי, ומשפיעים על הביטוי שלו. כלומר, ייתכן שחלק מהתכונות שקיבלנו בתורשה יהיו מושתקות אצלנו ולא יבואו לידי ביטוי. מה משפיע על מנגנון ההפעל/השתק של הדנ"א? ובכן: הסביבה.

זה אומר שאם גדלנו בתקופה של מלחמה, של רעב, של מתח, של רווחה, של מודעות בריאותית, של ניכור אנושי - כל פרמטר כזה עשוי להשפיע עלינו הרבה יותר מאשר הגנטיקה שירשנו. נאמר את זה שוב: הסביבה משפיעה עלינו הרבה יותר מאשר התורשה.

זה מדהים. זה מפחיד. זה אומר שהחשיפה החברתית הלא נורמלית שבה אנו חיים כיום, היא בעלת פוטנציאל ענק, בלתי ניתן לתיאור, להשפיע על תכונות האופי שלנו, על הרווחה הנפשית, על הבריאות הפיזית, על הרצונות, על כל שטח של חיינו. בעבר, אדם נחשף לכמות מצומצמת של בני אדם סביבו, ויכול היה ביתר קלות לשמור על זהותו העצמית. כיום, במצב המוכר לכולנו, אנחנו נדרשים לזהירות גדולה יותר, הרבה הרבה יותר, כדי לסנן את ההשפעות הללו.

**בשבת קודש דרש מרן זצ"ל בשבחו של אורח עני,
ובמוצאי שבת הגיע אחד מחשובי בעלי הבתים אל
מרן זצ"ל כשבידו לא פחות מעשרת אלפי פראנק,
נדבה עבור אותו עני. הגיע בוקרו של יום ראשון,
ואותו בעל בית נדיב מופיע שוב אצל מרן זצ"ל...**

האם העשיר מאנטרוזופן ניסה לשחד את מרן הגאב"ד זצ"ל, באמצעות נדבה הגונה למען עני שהרב דיבר בשבחו?

ההידור בהלכה.

היה ידוע בעיר שבמוצאי פסח היה מרן זצ"ל עומד בעצמו לשמור בחנויות שלא יביאו חמץ מהגויים קודם זמן צאת יום טוב, היה זה זמן מרומם מאד, כל רבני העיר הסבו אז אצל שולחנו הטהור של הרה"ק ר' יענקלע מפשעווארסק זצ"ל, אך מרן זצ"ל

לאחר שהוכתר לכהן פאר כדיין דמתא בעיר אנטוורפן וחבר בית הדין דקהילת 'מחזיקי הדת', פעל רבינו הגרי"ט וייס זצ"ל, אשר לימים היה לגאב"ד העדה החרדית בירושלים, לחיזוק ענייני הדת והכשרות בעיר, עול העירובין היה על שכמו, וכן הרים את קרן הכשרות של העיר והכניס הרבה תיקונים נחוצים בכל תחומי

יצא לרחוב העיר לעמוד על המשמר.

סיפר הגרי"ז פאללאק שליט"א דומ"ץ אנטווערפן ותלמידו של מרן זצ"ל (ונדפס בספר שמושה של תורה) כי מיד בתחילת עבודתו בקודש בדיונות בעיר אנטוורפן, בא אליו בעל המאפיה, ואמר לו: "הרב ווייס לא הרשה לי להשתמש בשום דבר מפוקפק, אולם תמיד מצא לי אחר במקומו שאין בו שום חשש", וסיפר לו אודות מרקחת שמרן זצ"ל אסר להשתמש בו, אך שקד כל הלילה להתקשר עם מקומות אחרים עד שמצא מרקחת דומה בכשרות מהודרת.

לצד שקיעותו כל כולו בעמל התורה ובהוראות ההלכה לכל תושבי העיר, היה אווז ידו בעמוד החסד ורבות עסק בצרכי צדקה וחיזור בעצמו על הפתחים למען אלמנות ויתומים, וכן פעל רבות בשנים כגבאי הצדקה דכולל "שומרי החומות".

בקרב מקורביו מאותם ימים מסתובבים סיפורים מופלאים על סכומים אדירים של צדקה שהיה נותן מכיסו הפרטי, ובמיוחד סייע בכל לבו ונפשו למוסדות החינוך הטהור על טהרת הקודש בארץ ישראל כאשר כל ענייני הצדקה הרבים נעשו על ידו בנאמנות ובמסירות אין קץ ובסתר והצנע לכת להפליא.

על הדין ועל האמת ועל השלום

מעשה פלא סיפר תלמידו הגרי"ז פאללאק שליט"א (גם הוא נדפס בספר שמושה של תורה), אותו שמע, בעצמו מפי הרבנית ע"ה באותו יום בו אירע, ומעשה שהיה כך היה:

בשבת קודש דרש מרן זצ"ל בשבחו של אורח עני, ובמוצאי שבת הגיע אחד מחשובי בעלי הבתים אל מרן זצ"ל כשבידו לא פחות מעשרת אלפי פראנק, נדבה עבור אותו עני.

הגיע בוקרו של יום ראשון, ואותו בעל בית נדיב מופיע שוב אצל מרן זצ"ל, כשהפעם ברצונו לתבוע אדם כלשהו לדין תורה.

מרן זצ"ל שאלו אם אמש כשמסר את הכסף לצדקה כבר היה בדעתו לקרוא את פלוני לדין תורה ושמא היה בכוונתו לשחד את הרב בעקיפין חלילה וחס, והלה השיב בשלילה והצהיר שרק לאחר מכן חשב להזמין את חברו לדין תורה, בלי שום קשר לנדבה שנתן אתמול.

אך מרן זצ"ל לא היה בטוח בנכונות דבריו, ולכן החזיר לו את נדבתו. עם זאת, כדי שלא יפסיד העני מחמת חששו, נתן לעני את מלוא הסכום מכיסו הפרטי!

(מעובד מתוך קובץ 'ואלה תולדות יצחק' על קורות חייו של מרן הגאב"ד זצ"ל)

היהלום הגדול ביותר שנמצא בעולם היה במשקל של כ-620 גרם בלבד!

על המלחמות והיהלום שבכתר

יהלום, ומצאתי נתונים מדהימים, נפלאות הבריאה ממש!

כאמור, היהלום מדורג במקום העשירי והגבוה ביותר בסולם קשיות המינרלים. ההסבר לכך הוא, משום שהוא עשוי מיסוד יחיד, כמעט 100% פחמן. הדבר היחיד שיכול לגבור על יהלום ולשרוט אותו, הוא יהלום אחר (אם כי בהכאה חזקה של ברזל כבד, היהלום בהחלט עלול להישבר).

אגב, חשבת לעצמי שהיהלום יכול לשמש עבורנו כמשל מוסרי. שכאשר אנחנו מאוחדים זה עם זה, כמו היהלום שכולו עשוי מחומר אחד ואחיד, אזי אנחנו בלתי שבירים ושום אומה אחרת לא יכולה לנצח את היהלום שנקרא העם היהודי. רק המחלוקת שבתוכנו עלולה חלילה לבקוע ולשבר אותנו, כי על ידה אנו נעשים כשתי יהלומים ההולמים זה בזה שיש בכל אחד מהם כוח לסדוק סדקים בחברו.

מאת: הרב אלעזר גולדברג

כמו כל אחד, גם אני מגלה את עצמי נלחם ביצר הרע, מהרגע שאני מתעורר בבוקר ועד שאני נרדם. אותו מלך זקן וכסיל, כפי שכינו אותו חכמינו זכרונם לברכה, רובץ בין מפתחי הלב ומטכס עצות להכשיל אותנו. המלחמה היא קשה, קשה מאוד. והנה שאלה: מהו החומר הקשה בטבע? ובכן, הוא נוצץ, הוא יקר, הוא קטן מאוד, והוא גם המינרל המדורג הכי גבוה ב"סולם מוס" (סולם בן עשר דרגות למדידת דרגות קשיות המינרלים).

היהלום!

ואיך הוא קשור למלחמת היצר? בגמרא (קידושין ל, ב) מובאת דרשה נפלאה על הפסוק (ירמיה כג, כט) "הלא כה דברי כאש נאום ה' וכפטיש יפוצץ סלע". על פי אחד ההסברים (עיי' תוספות קידושין שם), יצר הרע נמשל לפטיש, והסלע הוא אבן הספיר, הלא הוא היהלום, הנמשל לתורה הקדושה. הפסוק נדרש, שעל ידי שעוסקים בתורה, אפשר לפוצץ ולהכניע את היצר הרע. הוי אומר: אם היצר הרע הוא קשה, הרי שהתורה הקדושה, היהלום, קשה וחזקה ממנו! ניגשתי אפוא לבדוק מהו אותו

אין לו צבע בדרך כלל. וככל שהוא שקוף - או לבן כביכול - כך הוא משובח יותר. אולם ישנם גם יהלומים צבעוניים, שחומרים שונים שחדרו אליהם בתוככי האדמה גרמו להם לקבל צבע כזה או אחר. כך אפשר למצוא יהלומים בגוונים כמו כחול, כתום, ירוק, ורוד, אדום, סגול, חום כהה, ואפילו שחור!

בחזרה לעניין שבו פתחנו:

יש מדרש שמובא בו כך: "מעשה באחד שקנה סנפירין (- יהלום) ובא לבדקו, נתנו על הסדן (- בול עץ) והכה בקורנס (- פטיש). נבקע הסדן ונחלק הקורנס, וסנפירין לא נחלק ממקומו". וזהו המשל למה שנאמר בפסוק "וכפטיש יפוצץ סלע".

תורתנו הקדושה שנתן לנו ה' יתברך, יקרה היא מפז ומפנינים, ובנוסף לכך יש בה עוצמה מיוחדת כמו ליהלום. מלבד מה שבנוחה לשבר את היצר הרע שבקרבנו, היא בעלת גוונים רבים - "שבעים פנים לתורה" - וככל שהיא נקייה יותר ונלמדת בטהרה, כך היא משובחת.

אכן, היא היהלום שלי!

היוצרות היהלומים היא הרחק-הרחק מהמקום אליו אנחנו יכולים להגיע - כמאתיים קילומטרים מתחת לאדמה... בן אנוש יתקשה אולי להוציא את היהלום ממקומו הטבעי, אבל בורא העולם עושה זאת עבורנו, והתפרצויות געשיות ממעמקים מעלות את היהלומים קרוב לפני השטח.

אך גם לאחר שאנו מוצאים את היהלום, הוא בדרך כלל קטן מאוד ושוקל גרמים בודדים. היהלום הגדול ביותר שנמצא בעולם היה במשקל של כ-620 גרם בלבד! (החוקרים מצאו כי יש כוכב לכת סלעי העשוי כולו מיהלום! כוכב זה קרוב יחסית למערכת השמש שלנו - רק 40 שנות אור... אך בכדור הארץ שלנו חומר זה מצוי בכמות מזערית).

אכן, היהלום הוא אבן יקרה ונדירה מאוד, בממוצע, בכל מיליון טון של סלעים, אפשר למצוא רק כארבעה קילוגרמים של יהלומים...

גם לאחר מציאתו, התהליך לייצור היהלום המושלם ארוך ומפרך, וכולל: ניקוד, ביקוע, ניסור, חיתוך, ליטוש, צחצוח והרתחה. **האם המאמץ שווה את התוצאה? ההיסטוריה מוכיחה שכן!** שהרי הוא אחר המוצרים בעלי הביקוש הגבוה בעולם.

דבר מעניין נוסף שמגלים ביהלום, הוא הצבע שלו. למעשה,

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדרך היומי

האם שולחים או מוציאים את הטמא מהמחנה?

נויר דף ס"ג

טמא לנפש

לשם, כמו שלימד אותנו מרן הבעש"ט זי"ע שבכל מקום שיהודי הולך הוא מתקן ומברר, וזוהי הסיבה שהקב"ה שולח את האדם ממקום למקום.

וכמבואר באור החיים הק' פרשת יתרו שהזוכה לעסוק בתורה לשמה, אינו צריך לנסוע למרחקים לתקן הניצה"ק השייכים לנפשו, כי המה באים אליו לקבל תיקונם, גם כשיושב בביתו. אך גם מי שאינו זוכה לתורה לשמה והוצרך לנסוע למרחקים, ידע שהוא נשלח לפעולה מיוחדת מן השמים לתקן מה שצריך לתקן מחוץ למחנה.

וזה שכתוב 'וישלחו מן המחנה', שזה הצרוע והטמא לא זכה שהניצה"ק יבואו אליו להתקן, לכן הוא נשלח כשליחות של מעלה לתקן הניצה"ק מחוץ למחנה.

(הגרמ"י רייזמן שליט"א)

הדברי יואל (פרשת נשא) על הפסוק: **צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש. מקשה: לשון 'שילוח' שייך כששולחים אדם למקום פלוני שיעשה שם פעולה ושליחות מיוחדת, לא שולחים**

אותו כדי שלא יהיה כאן, אלא כדי שיהיה שם. והרי המצורעים נשלחים מן המחנה כדי שלא יטמאו את המחנה, א"כ היה צריך להיות כתוב 'ויוציאו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש', כי הוצאה משמע שאין רוצים שיהיה כאן, אבל שילוח משמע ששולחים אותם לתועלת שיהיו שם מחוץ למחנה.

וביאר הרה"ק מסטמאר שלמדנו כאן תוכחת חיים לכל אחד שצריך לנסוע ממקום למקום, ופעמים שיוצא ממקום הקדושה למקום של חולין, ידע ויבין שבאמת לא נתגרש מכאן אלא נשלח

הפסיעות בסיום שמונה עשרה - גדולות? קטנות? אולי אחת כך ואחת כך?

בצד אגודל; ויש שכתבו שהפסיעה הראשונה תהיה קטנה, והשניה גדולה. אולם, לדעת הרמ"א אין לפסוע פסיעות גדולות יותר מעקב בצד אגודל; אך גם לדעתו אין לפסוע פסיעות קטנות יותר.

בסיום תפילת שמונה עשרה יש לפסוע שלוש פסיעות בסדר הבא: פסיעה ברגל שמאל, פסיעה בימין, ופסיעה בשמאל להצמדת הרגליים בשווה. ויש שנהג לפסוע שלוש פסיעות, ופסיעה נוספת להצמדת הרגליים. לדעת השולחן ערוך, יש לפסוע לפחות 'עקב

[שו"ע קכג, ג, ומשנ"ב יג רטו; בו"מ דרשו, 16]

כיצד תפסע לאחור בסיום שמונה עשרה כשממש מאחוריך יש קיר או ספסל?

קטנות יותר. ולכל הדעות אין לפסוע פחות משלוש פסיעות. והמוסיף על שלוש פסיעות - הרי זו 'דרך יוהרה', שמראה כאילו חולק לשכינה כבוד יותר ממה שחולקים אחרים.

כאמור, הפסיעות בסיום תפילת שמונה עשרה צריכות להיות לפחות 'עקב בצד אגודל'. ואם המקום צר ולא ניתן לפסוע שלוש פסיעות כאלו בקו ישר - לא יפסע פסיעות קטנות יותר, אלא יפסע הצדה כהלכה; ויש אומרים שבשעת הדחק ניתן לפסוע פסיעות

[משנ"ב קכג, יד; בו"מ דרשו, 17-18]

כשאתה מתפלל בבית - עליך להמתין בסיום שמונה עשרה כאילו אתה בבית הכנסת

הילוך ארבע אמות' (2-4 שניות, לשיטות השונות). וכן המתפלל בציבור, וסיים את תפילתו לאחר שאמרו קדושה - לכתחילה ימתין כדי הזמן הנדרש לש"ץ להגיע עד לקדושה.

המתפלל תפילת שמונה עשרה ביחידות - לאחר הפסיעה לאחור בסיום התפילה, לא יפסע מיד בחזרה למקומו, אלא ימתין כפי אורך הזמן הדרוש לש"ץ להגיע מתחילת חזרת הש"ץ עד לקדושה; ובשעת הדחק רשאי לשוב למקומו לאחר זמן של 'כדי

[שו"ע קכג, ב, ומשנ"ב יא; בו"מ דרשו, 12]

* אם יכול המתפלל להספיק לפסוע לאחור לפני שיצטרך לענות לקדיש או לקדושה - יפסיק באמצע 'אלקי נצור', או כל תחנונים אחרים שאומר, ויפסע לאחור.
* בסיום תפילת שמונה עשרה, יש לשחות ולפסוע שלוש פסיעות לאחור תוך כדי שחייה. לאחור גמר הפסיעות, יש לומר 'עושה שלום' תוך הצמדת הרגליים כבתפילת שמונה עשרה.
* בתפילת שחרית ומנחה בציבור, לאחר שפוסע המתפלל לאחוריו בסיום תפילת שמונה עשרה - לא יפסע בחזרה למקומו עד שיגיע הש"ץ לקדושה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה מקרה נדחה איסור דרבנן על מנת למנוע בזיונו של אדם?

שאינן להודיע לש"ץ על כך אלא במקרה שדבר המיאוס נמצא בטווח של ארבע אמותיו, או בטווח ראייתו. ויתרה מזו, באופן זה שאיסורו של דבר המיאוס הוא מדרבנן - אם ההודעה לש"ץ, והפסקת התפילה בעקבותיה, כרוכות בהכרח בזיונו של אחד הנוכחים, אין להודיע לש"ץ על כך, גם אם דבר המיאוס נמצא בסמוך לו.

[שו"ע עט, א, משנ"ב ז-ט, וביה"ל ד"ה בתוך, וראה שם הקדמה, וד"ה עד]

אם נמצא בבית הכנסת דבר מיאוס שאסור מדאורייתא לעסוק בדברי קדושה בסמוך לו (ראה במקורות), בשעת חזרת הש"ץ - גם אם אינו נמצא בתוך ארבע אמותיו של הש"ץ, או בטווח ראייתו, יש להודיע לו לאלתר, ויפסיק את תפילתו, עד שיפנו את דבר המיאוס, או שיכסוהו באופן שלא ינדוף ממנו ריח רע, או שכל המתפללים יתרחקו ממנו כדין.

אולם, אם מדובר בדבר מיאוס שאיסורו רק מדרבנן - יתכן

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה